

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТ, ШАҲАР
КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ
ОБЛАСТ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 218

12

ДЕКАБРЬ
ЯКШАНБА

1954 ЙИЛ

БАҲОСИ
20 ТИПИН.

Б У Г У Н Г И С О Н Д А:

Тинчлик учун, халқлар ўртасидаги дўстлик учун (1-нчи бет).

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига (1-нчи бет).

В. Жалилов, М. Адизов. — Паркент район партия комитети қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантиришга яқиндан раҳбарлик қилиши керак (2-нчи бет).

Адабиёт саҳифаси. О. Собиров. — «Бахтиёрлар қўшиғи». Аббос Муҳиддин. — Ошналар (3-нчи бет).

Бельгия Коммунистик партиясининг XI с'езди (4-нчи бет).

Чехословакия Компартияси Марказий Комитети-

нинг биринчи секретари А. Новотный 50-ёшга тўлди (4-нчи бет).

Иттифок бўлиш ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Франция-Совет шартномасининг ўйиллиги. Франция Коммунистик партиясининг баёоти (4-нчи бет).

Чехословакия Миллий фронт конференцияси Москва Кенгаши Декларациясини яқинлик билан мақуллади (4-нчи бет).

Германия милитаризмининг тикланишига йўл қўймаслик немис халқининг асосий вазифасидир (4-нчи бет).

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси (4-нчи бет).

Республикааниз 30 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олайлик

Шу йил 25—26 декабрь кунлари Ўзбекистон ССРнинг таъкил этилганлигига 30 йил тўлиши муносибати билан республикаанизда юбилей тантаналари ўтказилади. Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги СССР халқларининг қардошлик оиласида коммунизм кураётган барча халқлар учун, шу жумладан ўзбек халқи учун қувончли байрамдир. Бу, Коммунистик партиянинг доно ленинча-сталинча миллий сиёсатининг буюк тантанасини яна бир марта намойиш қилиб кўрсатган халқлар дўстлиги байрами.

Коммунистик партия, рус ишчилар синфи чор Россиянинг чекка ўлкаларидаги маълум халқларга янги, пороқ иштибоқ йўлини, социализм йўлини кўрсатди. Ўз тақдирини ўз ўлиги халқининг тақдирини билан боғлаган, рус халқи билан биргаликда Коммунистик партия раҳбарлигида Ўзбек халқи янги, социалистик жамият барпо қилди, социализм ва коммунизмнинг ёру йўлига кириб олди. Республикааниз кейинги 30 йил ичида халқ хўжалиги ва маданиятининг барча соҳаларида бешиқ тез юксалиб кетди. Ўзбекистоннинг ҳали кишлоқ тарихи кўрган эмас. Бу факат Ўзбек халқи революцияси туфайли, доно ленинча-сталинча миллий сиёсат туфайли, янги социалистик тузум туфайли қўлга киритилган муваффақиятлардир.

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейи яқинлашиб келятганда, Ўзбекистон меҳнаткашлари бу шонли 30 йиллигини ишлабчиқаришга юксак кўрсаткичларга эришиш билан, Батон учун, партия учун фидокорона меҳнат қилиш билан кутуб олаётганлар. Сановат корхоналарида, колхоз ва совхозларда, МТСларда республикаанизнинг шонли 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақа тобора кенг қулоқ ёймоқта. Юбилей шарафига бошланган кетган социалистик мусобақа миллион-миллион меҳнаткашларни ўз байроғи остига жипсаштириб, шундай қураётган кучга айланмоқда, бу куч халқ хўжалигини ва маданиятининг мисли кўрмасаган даражада юксалишга таъминлайди. Социалистик мусобақанинг қураётган кучи халқ хўжалиги планларининг муқаддас илгари бажарилиши учун зўр имконият яратмоқда.

Кўпчилик сановат корхоналари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, йиллик планни муқаддас илгари бажарганликлари ҳақида рапорт беришмоқда. «Ташкент», «Пол'яник» каби гинант корхоналарнинг меҳнаткашлари социалистик мусобақанинг олдинги сафларида бориб, йиллик планни 27 ноябрдаёқ бажариб қўйилар. «Чирчиқ» заводи 30 йиллик шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, шу йилнинг ўтган 6 ойи ичида йиллик ташқари 1500 пахта сўнмакчаси, 250 та янги чеканка машинаси, 800 култиватор, 100 та кўрак тергиш машинаси, 2 минг комлект запас қисмлар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқарди.

Сановат корхоналаридаги ишчилар, инженер-техник ходимларнинг фидокорона меҳнати, новаторлик кашфиётлари меҳнат унвонини янада оширишга, маҳсулот сифатини яқинлашга ёрдам бермоқда. Социалистик мусобақа илгари бажарган қаҳрамонликлари миллионлар учун намуна бўлмоқда. Тошкентдаги «Пол'яник» заводида 42 киши бешйиллик топириқини

ўртинги билан бажариб, 1956 йил ҳисобига, 17 киши эса 1957 йил ҳисобига маҳсулот бермоқда.

Социалистик сановат корхоналаримизда қилиб кетган социалистик мусобақа пахта далазларининг илгоридаги ҳам жабб атмоқда. Колхозчилар, совхоз ишчилари республика юбилейи шарафига йиллик пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажариш учун ва келгуси йил мўд ҳосили учун мустаҳкам замин яратишга фидокорона меҳнат қилишмоқда. Области-миз районларидаги илгори колхозлар, «Малик» совхоз ва юзларча бригадалар пахта тайёрлаш йиллик планини муқаддас илгари бажариб, ҳозир пландан ташқари пахта бермоқда.

Оржоникидзе районидagi Маленков номи колхоз бу йил 815 гектар ерга пахта экиб, ҳар гектар ердан 37,6 центнердан пахта етиштирди ва йиллик пахта тайёрлаш планини ошириб бажариб, Верхне-волинск районидagi Кара Маркс номи колхоз гектарыдан 35 центнердан ошириб пахта топишти. Сирдар'я районидagi «Ҳақиқат» колхозининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Сафар Холматов бошчилигидаги бригада ҳар гектар ердан 50 центнерга етказиб ҳосил олди ва ўз мажбуриятини ошириб бажариб.

Пахта далазларининг илгорида Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага бу йилги пахта ҳосилини ора ноуб қилим сўғити граммарида ҳам териб олиб задалла топириш ва келгуси йил мўд ҳосили учун мустаҳкам замин яратишга ўз олимларида мақсад қилиб қўймоқдалар.

Сановат корхоналари юбилей шарафига ишлабчиқариш планларини муқаддас илгари бажариш учун умумий ҳаракатини янада кучайтириб юборишлари керак. Заовд ва фабрикаларнинг ишчилари, инженер-техник ходимлари москвалилар ташаббусига қўшилиб, йиллик планни муқаддас илгари бажариш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтаришлари зарур.

Колхоз, совхоз далазларида етиштирилган мўд ҳосилининг сўғити граммарида ҳам териб олиб задалла топириш, пахта тайёрлаш йиллик планини бажариш, келгуси йил мўд ҳосили учун мустаҳкам замин яратиш—пахтакорларнинг республикааниз 30 йиллигига муносиб совғаси бўлиши керак.

Ўзбекистон ССР 30 йиллиги юбилейи шарафига социалистик мусобақани янада қийинчи ёбориб, партия ва ҳукуматимиз томонидан халқ модий фаровонлигини янада ошириш тўғрисида амалга оширилган тадбирларни муваффақиятли ҳал этишга муносиб ҳисса қўшайлик!

Республикааниз юбилейи шарафига энг яхши сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни оширайлик!

Партия ва ҳукуматимизнинг республикааниз пахтачилигини ривожлантириш тўғрисида қилаётган раҳбарлигида жавобан пахта ҳосилини йилдан-йилга ошириш учун кураш, пахтачилигида илгори, прогрессив методларни кенг қўлланш фан ютуқларини ишлабчиқаришга жорий қилиш — партия, совет ва қишлоқ хўжалик ташкилотларининг, барча пахтакорларимизнинг энг муҳим вазифасидир.

Ўзбекистон ССР 30 йиллигини халқ хўжалиги ва маданиятининг барча соҳаларида янги муваффақиятлар билан кутуб олайлик!

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўртоқ А. В. Савельевани Меҳнат Қизил байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисида

Ўртоқ А. В. Савельеванинги жамоат-сиёсий фаолиятининг адиқ йиллиги муносибати билан ва унинг революцион хара-

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ВОРОШИЛОВ,
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 йил 10 декабрь.

ОБЛАСТ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ
ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 11 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН

МАЎЛУМОТ

(процент ҳисоби билан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошдан	Районларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошдан
Сирдар'я	0,12	96,81	Ховос	0,10	77,48
Оржоникидзе	0,28	92,58	Оққўрғон	0,21	77,43
Юзоришчилик	0,49	92,54	Чиноз	0,15	77,34
Мирзачўл	0,15	92,50	Оқтўр	0,27	72,49
Наликин	0,29	92,44	Охангарон	0,17	69,31
Верхне-волинск	0,19	91,96	Беканов	0,18	68,83
Гулистон	0,16	87,17	Паркент	0,19	64,77
Куйичирик	0,46	85,48	Писент	0,11	64,59
Бўна	0,14	78,56	Ўртасарой	0,13	62,97
Янгийўл	0,21	77,89	Ўртачирик	0,22	62,58

ОБЛАСТ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ
ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 11 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН

МАЎЛУМОТ

(процент ҳисоби билан)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошдан	Совхозларнинг номи	Бир кунда	Маъсум бошдан
«Малик»	0,18	106,08	1-нчи «Давларин»	0,34	78,83
16-нчи совхоз	0,32	96,09	2-нчи «Бобут»	—	78,24
«УЗСР беш-йиллиги»	0,46	85,48	2-нчи «Давларин»	0,16	75,88
1-нчи «Бобут»	—	81,97	17-нчи совхоз	0,22	72,50
3-нчи «Бобут»	0,19	80,88	3-нчи «Давларин»	0,26	64,59
			4-нчи «Бобут»	0,14	63,84

Тинчлик учун, халқлар ўртасидаги дўстлик учун

Совет жамоатчилиги вакилларининг иттифок бўлиш ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида тузилган Франция-Совет шартномасининг ўйиллигига бағишланган мажлиси

Совет халқи иттифок бўлиш ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифокни билан Франция Республикасини ўртасида тузилган Шартноманингни ўйиллигини кенг ишонамоқда.

10 декабрда Москва жамоатчилиги вакилларининг ана шу муҳим кунга бағишланган мажлиси бўлди. Мажлисини тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети, Бутуниттифок қасаба Союзлари Марказий Совети, Четёллар билан маданият алоқа қилуш Бутуниттифок жамияти, СССР Фанлар Академияси, Совет ёзувчилари союзи, Совет хотин-қизлари антифашист комитети ва Совет ёшлари антифашист комитети уюштирди.

Союзлар уйининг Колонна зали байрам либосини кийган. Саҳна гуллар билан ва Совет Иттифок ҳамда Франция Республикасининг давлат байроқлари билан безатилган. 1944—1954 деган рақамлар олтинга яриқиб турди. Рус ва француз тилларида шу сўзлар ёзилган: «Янаса Совет Иттифок ва Франция халқлари ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш манфатларини қўлаган дўстлик ва ҳамкорлик!».

Залга исски мингдан ортиқ киши — сановат ва қишлоқ хўжалиги илгорида, олимлар, ёзувчилар, студентлар, сан'ат мастери тўпланиди. Москвалилар ҳар икки халқнинг тарихидаги ана шу муҳим кунини ишонамоқда. Франция халқида, ўз ватанининг миллий мустақиллиги ва ҳафсизлиги учун курашаётган барча француз ватандошларига салом ва дўстлик сўзларини топириш учун бу ерга келган эдилар.

Н. А. Булгаков, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, Н. С. Хрущёв,

СССР ФАҲЛАР АКАДЕМИЯСИ ПРЕЗИДИУМИ ҲЗ ФИЛИАЛЛАРИНИНГ ИЛМИЙ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАДИ

СССР Фанлар академиясининг президиуми академия филиалларининг ходимлари бажарган катта илмий-техник ишлари учун ўн мукофот берди.

СССР Фанлар академияси Карель-Фин филиали бўйича ўрта асар тақдир қилинди. Булар орасида илмий ходим С. А. Берсеновнинг «Карель-Фин ССРнинг сув-энергетика қазилари» деган асари, Карель-Фин ССРда хизмат кўрсатган фан аربоби, геология-минералогия фанлари доктори П. А. Борисовнинг «СССРнинг керамик материаллари ва улар ўрнига ишлатилган материаллар» деган асари, Карель-Фин ССРда хизмат кўрсатган фан аربоби, техника фанлари кандидати С. В. Григорьев ва илмий илмий ходим Г. Л. Григорьев саставидаги авторлар коллективини бажарган «Карелия кўларининг каталог» номи асар бер.

Ўзоқ Шарқ филиали ходимларининг икки асари — Д. П. Воробьевнинг «Куриль оролларидаги ўсимликлар» деган асари

ва геология-минералогия фанлари кандидати В. Н. Яковлевнинг «Сихотэ-Алинь бўр тоғлари системаси» деган асари юксак баҳо олди.

СССР Фанлар академияси Бомб филиалининг ходимларида янги мукофот берилди. «Бомб ССРнинг ишлаб чиқариш кучлари» деган асар учун геология минералогия фанлари доктори А. А. Черновга ва «Хозирги замон қоми тили» деган асар учун авторлар коллективига.

Ҳозир филиали бўйича геология фанлари кандидати В. Н. Хантийлин деган «Татар тилининг грамматикаси» номи, Шарқий Сибирь филиали бўйича биология фанлари кандидати Г. И. Галазид деган «Шарқий Сибирь тоғларида дарахлар ўсшининг «перикаль» чегараси» деган асар ва кристаллогр раҳисада Шарқий Сибирь филиали бўйича физика-математика фанлари доктори Ю. Б. Румер деган асар ҳам мукофот билан тақдир қилинди. (ТАСС).

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига

Плдан ташқари 780 минг сўмлик маҳсулот

Маҳаллий ва ёқилги сановати министрига қарашли В. П. Чкалов номи қозон, печь ва чўяндан турли уй-руғзор буюмлари ишлаб чиқарувчи завод коллективини Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, меҳнатда янги-янги ютуқларини қўлга киритмоқда.

Завода ички резерварлардан умумий фойдаланиш, меҳнатни яхши ташкил қилиш ва ишчилар ўртасида ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоқ ёйдириб юбориш натижасида 11 ойлик завалт плани товар маҳсулот бўйича муқаддас илгари бажарилиб ва 780 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқарилиди. Ортиқча ҳаражатларни қисқартириш, қомаш'е, металл ва электр энергиясини тежаб ишлатиш ҳамда илгори иш методларини кенг қўлланш орасида 1 миллион 667 сўмлик маблаг жамғарилиди, ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархи эса 10 процент камайтирилди.

Ўртоқ Субботин бошлик биринчи ме-

ника цехи 11 ойлик ишлабчиқариш планини 156,6 процент, ўртоқ И. Хайкин бошлик туникасозлик цехи 135,1 процент, ўртоқ В. Куприянов бошлик қозон қўйиш цехи 137,8 процент қилиб бажариб, цехлараро мусобақага ғолиб чиқилар.

Заводнинг ишчи ва хизматчилари, инженер-техник ходимлари Москва шаҳар корхоналари коллективларининг меҳнат унвонини янада ошириб, бешинчи бешйиллик планни муқаддас илгари бажариш учун бошлаб юборган социалистик мусобақасини қизгин қувватлашлар. Улар йиллик планни муқаддас илгари бажариб, йил охиридаги пландан ташқари яна 750 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олишар. Биринчи механика цехининг коллективий йиллик планни ҳозирдаёқ бажариб қўйди. Цехнинг илгори ишчиларидан Н. Смирнов, Е. Кормухина В. Фомин каби ўртоқлар қўндалик нормаларини 340—360 процентдан бажармоқдалар.

Р. МИРАЛИЕВА.

Мусобақа илгори

Металлопромышленности Сталин районидagi «Большевик» артели шаҳардаги энг йилрик ва илгори артелилардан бири ҳисобланади. Артель коллективни меҳнатда эришган муваффақиятини янада мустаҳкамлаш учун ички ресурслардан умумий фойдаланиб, иш сўратини ошириш учун астойдил меҳнат қилимоқда.

Коллектив янги маҳсулот ишлабчиқариш йиллик планини муқаддас илгари — 16 сентябрдаёқ бажариб, Сирланган ишчилар ишлабчиқариш 11 ойлик планни 115,2 процентга етказиб адо этилди. Меҳнат унвон 48 процент оширилиб, ишлаб-

Совет ёзувчиларининг иккинчи с'езди арафасида

Биринча кундан кейин Ватанимиз пойтахти Москвада совет ёзувчиларининг Иккинчи Бутуниттифок с'езди очилди. Совет Иттифокдаги барча халқларнинг маданият ҳаётига жуда катта воқиа бўлган ана шу с'езд арафасида Москва маданият саройларида ва клубларида, студентларнинг ётоқхоналарида ва мактабларида, ҳарбий қисмларнинг ва бўлимларнинг қизил бурчақларида жаҳонда энг илгори бўлган совет адабиёти тўғрисида қизгин фикрлар баён қилинмоқда. Таалафчан ва эйроқ ҳаттоҳ совет адабиётининг кейинги йилларида йил-лавоҳида эришган катта муваффақиятларига муносиб баҳо бермоқда. Маълумат нашриятлари 1953 йилда 1934 йилдагига қараганда тўрт баравардан эйроқ кўп китоб нашр қилдилар.

С'ездга тайёргарлик кўнларида адабиёт

арбоблари москвалилар оиласи иккинчи хисоб бермоқдалар. Фақат исми ойининг ўнлагини пойтахтда 400 талан кўпроқ адибий кеча ўтказилди ва бу кечаларда қариб 125 минг киши ҳозир бўлди.

С'езд кўнларида кўпгина қизиларли ушарулар бўлди. Иттифокчи ва автоном республикалар, Россия Федерацияси ўлкалари ва областлари адабиётларининг энг яхши намуналарини иштирокда кечалар ўтказилди. Пойтахт адибони с'ездга тақдир қилинган четел ёзувчиларининг иккинчи намуналарини. Шу кўнларда Англия, Албания, Болгария, Бразилия, Германия, Демократик Республикаси, Ҳиндистон, Вьетнам, Демократик Республикаси, Франция, Чилидан адабиётчилар Москвага келди. Бошқа халлакатлардан ҳам меҳмонлар кутимокда. (ТАСС).

ОЙНА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ КУПАЙМОҚДА

Чирчиқдаги ойна заводи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг янада кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш мақсадида реконструкция қилинди. Ишлабчиқариш майдони 30 процент кенгайтирилди, янги машина ва механизмлар билан ўрнатилди. Натичжа аввалгидан 40 процент кўп маҳсулот ишлаб чиқариш имконияти туғилди.

Ўтган ойнинг охирида қайта ишга туширилган завод ҳозир ҳар кунин республикаиздаги курашчилар учун мингга квадрат метр сифатли ойна тайёрлаб чиқармоқда.

Завот коллективий республикааниз юбилейи шарафига пландан ташқари бир неча юз минг квадрат метр а'ло сифатли ойна ишлаб чиқариш учун астойдил курашмоқда. Бу мусобақада смена топириқини 130—150 процентдан бажариб, нуқу'а а'ло сифатли маҳсулот ишлаб чиқараётган Бабакин, Гориев, Тоғжарев сингари кўпгина ишчилар бошчаларга намуна бўлмоқдалар.

Т. ФАЛОВ.

ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ КОМПЛЕКС РАВИШДА МЕХАНИЗАЦИЯ ҚИЛИНМОҚДА

ОЛМАЛИҚ (ЎзТАГ). Шаҳарнинг қурилиш ташкилотлари уй-йўл қуриш юзасинан бўлган ишларни комплекс равишда механизациялаштирилди. Қотзованлар, водопровод, канализация ва теплопровод трансмислар экскаваторлар билан ва ер қашин машиналари билан бажаришмоқда. Пойдевор қуриш, қатта блоклардан иборат деворларни ўрнатиш таъминоти механизациялаштирилган.

Пардозлаш ишларида қўл меҳнати минимум даражадага камайтирилган. Деворларни, иппиларни сувиш, бўям расторослар ёрдами билан ва электроскопулар ёрдами билан бажаришмоқда.

Механизмларнинг кенг ишлатилиши қурилиш ишлари сўратини тезлаштириб, сифатини яхшиламоқда.

Ф. ТУСУНОВ.

Э. СТЕПАНОВА.

Бахтиёрлар кўшиғи саҳифаси

„Бахтиёрлар кўшиғи“

Еш шоир Толиб Йўлдошнинг 1941 йили нашр этилган «Чол бари» эртакли эш китобхонарининг диққатини жалб этган эди. Унинг болалар учун қизиқарли темада ёзилган «Тўғрилик ҳақида эртак», «Қўрқоқ кўёни», «Зиғрак кўёни» эртаклари мазмундорлиги, тилининг содда ва равлонлиги билан ўқучиларга маъқул бўлди. Ўшунга қайтарла Т. Йўлдошнинг матбуотида босилган «Тол бари», «Ас-саломуалайкум», «Тол бари тарзи» каби кўпгина сатирик-юмористик шеърлари эскилик ҳодисаларига, шунингдек, меҳнатда фаолиятини ва мас'улиятини кўрсатишда қўлланадиган муҳим аҳамиятга эга.

Йилда Ўзбекистон ССР Давлат нашрияти Толиб Йўлдошнинг болаларга атаб ёзган 27 шеърини «Бахтиёрлар кўшиғи» (редактори И. Муслим) номи билан босиб чиқарди. Еш шоир тўғрисида кўпгина шеърларида бахтиёр болаларнинг кўнунгоқ турмуши, иши, ўқини ҳақида ҳикоя қилади. Шеърларнинг лирика ҳаётини совет ёшларидир. Автор коммунистик жамият қурувчиси бўлиб ўсган эш аҳолининг ички кечирмаларини, ҳис-туйғуларини «Бахтиёрлар кўшиғи» шеърларида ҳаётини тилиш билан бахтий ас эдириш орқали замонамизнинг улутворчилигини кўрсатишга интилади. Т. Йўлдош «Ватаним», «Бахт китоби», «Понер талсуги» шеърларида коммунистик руҳда тарбияланган совет ёшларининг она-Ватанга, шонли Коммунистик партияга садоқатларини, чексиз меҳр-муҳаббат ва миннатдорлиги туйғуларини болаларга хош жўнатиш билан самимийлик билан ас эдириган. Шоир «Моделим» шеърда еш аҳолининг келажакка бўлган ишончининг, ороларининг, кўтарининг руҳини жолибдор сатрларда бахтий баён қилади, кўз ўнгимизда бахтий ҳаёт ҳақиқий асосининг образи тавалла-нади.

Т. Йўлдош кичик ёшдаги ўқучиларнинг тас-бейнати, диққатини қилиб айтишга қўлай бўлган «Очил, пахтазои!» каби шеърларида ёшларимизнинг мамлакатимизни янада боз ва мустақам қилишда қўла-сатган ҳиссасини, уларнинг меҳнатсевар-лиги, ватанпарварлиги фазилатларини кўр-сатди.

Тўғрисида кўпгина «Бахтиёр», «Богим гу-лайди», «Тажриба устасида» ва бошқа шеърлар меҳнат тасвирига бағишланган. «Бахтиёр» шеърда шоир табиатнинг жонли-лигини поэтик тил билан таъсирлайди; еш мичуричларнинг кўчати ўқувчи ишти-рокчи ишларини кўрсатади.

Аммо болалар шеърларида ўқучиларнинг умуман қилган меҳнати, кўз ҳосил олган-ликларини айтилади. «Тинчлик карвони» шеърда дахто «Бахтиёр» шоирларнинг «тинчлик вахтасида қат'ий туриб» пахта терганликлари махталади. Брок, шоир ай-

ниқса тажриба устасининг ўқучилар-нинг табиий, биология фанида олган на-зарий билимларини синаб кўришдаги ро-лини, фан билан тажрибанинг бирлигини кўрсатишни унутди.

Бу бир томонламалик, образнинг бир хил, туссиз бўлиши, шеърнинг та'сирега, илгари кўп марта айтилган, умумий гап-сўзлардан иборат бўлиши тўғрисида «Ро-ҳат яшай, ярайми», «Аҳмад лағерида», «Биринчи сентябрь», «Эркинжоннинг э-киси» шеърлари учун ҳам характерлидир. Бу шеърларда илгари фикр, умуман ҳаққа-дай янгилик йўқ; шунинг учун улар ўқу-чининг эида қолмайди, заъф бермайди.

Еш шоир Толиб Йўлдош «Эркинжон» шеърда, аввалги «Собиржоннинг со-ғам» шеърдаги фикрини қайтарди. Брок, Эркинжоннинг а'лочилиқка эришиш сабабларини тўғри очиб берадмайди. Шеърда а'лочи ўқучининг жонли қийфаси кўринмайди. Шоир боза ҳақида «Йўлда кам гап, минг ўйлаб аранг бир гап айтиди, мактабдан ҳам у ба'зан ўйга кечроқ қай-тали «ёки» ўз устасига ишлайди» деган характеристика беради ва Эркинжон «чиндан ҳам бошқача бир кишига айлан-ган» деб ҳулоса чиқаради. Ўқучининг анасини қотирадиган, қуруқ, бўғайли бе-ма'ни шеърлар ўқучига ҳечнарс бермай-ди.

Толиб Йўлдош ба'зан ўз шеърларининг тилига етарли а'тибор бермайди. «Ленин боқчаси» шеърда шоир болалар боқчаси ҳақида болалар тилидан сўзлай туриб, шундай дейди:

Ўйинчоқлар бор қатор
Муносиб ҳарбир ишга.
Ораузи етакчи
Ўзини ва ўрганишга.

Бу тўғрисида кейинги уч сатр боқча боласининг сўзларига муносиб эмас.

Боланинг еш ҳуусиятларига аҳамият бермаслик тўғрисида «Тинчлик боғи» ва бошқа шеърларда ҳам учрайди. Бундан ташқари, «Эзур байрам», «Эзур ора», «Эзур бини», «Меҳнатсевар ёшлик» каби сўз би-рикмалари Т. Йўлдош шеърларида қайта-қайта ишлатилди.

Шунинг айтиш зарурки, шоир совет по-эзиясининг сўз мастераидан мунтазам ўқиб-ўрганиб бора, унгаги талант янада еркинроқ намоён бўлган. Т. Йўлдош по-эзиясининг кенг йўлга чиқиб олиш учун реалистик образлар, характерлар яратиб, тиниш воқияларини таллай билиш устаси жодий иш билан жиддий шугулланиши, ёшларимизнинг бой ҳаётини, психология-сини ҳартомонлама, чуқур ўрганишини ло-зим. Толиб Йўлдош янги асарлар яратар экан, юзаси коммунистик руҳини ҳилма-ҳил бадиий приёملар орқали ифодалаш, учун жодий излаш зарурлигини ҳечқачан унутмаслиги керак.

О. СОБИРОВ.



Йилда еш ёзучиларнинг республика кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда Ўзбекистоннинг оғоли ёзучилари еш ёзучи-ларга қимматли маслаҳатлар бердилар. Суратда: ёзучилардан (чапдан) М. Шенердин, Гафур Гулом, Абдулла Қаҳҳор ва М. Муҳамедов ўртоқлар еш ёзучилар орасида.

Э. Погорельченко фотоси.

Ватан учун хизмат қилсанг бас

Ўзгал совет ўлкаси — ҳур мамлакатда,
Ҳаёт йўли бритилган, имкон катта.
Биз мактабда та'лим олиб, уларимиз,
Халққа содиқ хизмат қилиш зўр го'ямин.
Қўлга олиб, етунлиқнинг аттестатин,
Қўлдан бермай, умримизнинг саз

фурсатин,

Бағишлаймиз кучимизни меҳнат, фанга.
Биз учун бахт фидокорлик бу Ватанга.
Биров истар донг чиқарса шахтёр бўлиб,
Икинчиси қойил қилса антёр бўлиб.
Ота касби тоқарилсини севар бири,
Мўл оқ олтин етиштириб чевар бири.
Қўнбичи қўнбичани танлар дўстлар,

Ба'зилари гулчилини ҳолис кўлар.
Бошқасига дурадгорлик ёқар чиндан.
Транторчи касбин севган кўпроқ ундан.
Бу ўлкада минг турли касб, кўплаб

ҳунар,

Ҳаммаси ҳам бир-биридан саз кўрар.
Олим бири врач бўлмоқ бу шарт эмас,
Касб эгаллаб, хизмат қилсанг шу сенга

бас!

Қудрат ҲИММАТ,
Н. ТУРМУХАМедов.

Улуғ дўстлик

Россия, Россия бепойи диёр,
Хусна тенги йўқ кўнсинг бегубор.
Сенинг меҳринг билан тепади юран,
Сенда барг ёзади ҳарқандай тилан.
Дўстлиқнинг симболи азали сенсан,
Шоирлар кўбизи, газали сенсан.
Меҳр-ишқинг билан ярайди диллар,
Маҳзинги янгради сайрайди тиллар.

Ғарбда кўёш ботса Шарқда чиндан,
Сенда кундуз туни кувиб йиқилди.
Мавналар дўстларинг, чашманг, бо-
ларинг,

Яшил ўрмонларинг, баланд тоғларинг
Тўрт фалп яшайди бахш этиб роҳат,
Сендан баҳрамандимиз, Россия раҳмат!
Улуғ рус туғайли бахтиёр бўлдин,

Институт қучоғида

Бахтли ёшлик ва янги дўстлар,
Қўлларимдан ушлади маҳнам.
Тонг шу'аси билан барабар,
Илм юртига ташладим қадим.
Тўлқини каби жушқин бир ҳаёт,
Мени қизгин бағрига тортиди.
Шинам заллар бўйлаб кездим шод,
Незган сарим ҳавасим ортди.
Файзли, кўрнам бағрини очиб,
Қарши олдди бой қабиллар.

Битмас ва туганмас қувончга тўлдин.
Хўнунда, меҳнатда ҳаммамиз тенгдур,
Октябрь кўёши сонар мангу нур.
Жонажон Москва ифтихоримиз,
Компартия улуғ байроқдоримиз.
У бизни бошлайди зафарга, шонга,
Ғалабада донгимиз кетган жаҳонга.
Коммунизм тонги ана отмонда,
Истикбол кўёши нулиб бонмонда.
Ога рус, украин, белорус, нозон,
Грузин, армени, ўзбеклар ўртоқ,
Улуғ Ленин—Сталин дўстлиги бордир,
Совет халқлари қон-қардош, ёрм,
Яшасин бу дўстлик асрлар қадар!
Яшасин партия доғишман раҳбар!

Мавлон ИКРОМ.

Қувонч билан қўлга-қўл бориб
Жамбул айтган жушқин ўлани.
Ленциялар — илм қаймоғи,
Бизга янги бир маҳон бўлди.
Семинарлар — билим булоғи,
Ғайрат қилдик, кўнглимиз тўлди.
Партияни йўли, тарихи
Доим бўлди бизга мураббий,
Халқ хурмати, Ватан севгиши
Ҳарбир йигит-қизга мураббий.

Ш. ҒУЛОМОВ.

Ишқ ҳақида

«Пахта» — бир сўз, бештагина ҳарф
Қизиларан илҳом бағзини,
«Оқолтин» деб қилишар та'риф,
Косиштириб шеърлар вақзини.

Ҳайл нурдай, нонг пахтазорга
Ейилганда, шоирлар ҳар гал,
Чўқилларда чақнаган қорға
Ушатишар хирмонини дарҳол.

Бункери ялт этиб қўёшда,
СХМ кўп терганда илдам,
Шеър туғилиб қолади бошда:
Денгиз ичра ҳаворонг елкан..

Пахталар ҳам шибба қопланиб,
Қизил қарвон тушади, йўлга...
Қурашлардан чиққандай голиб,
Қўлбизини олишар қўлга...

Ушатишлар яхши-ну, брор
Битта сирини айтман бу гал:
Нима ҳам бор қалбдан иссиқроқ
Ва теза қалб ишқидан гўзал!

Шу ишқ бўлса, Олтин Юлдузин
Меҳнат тақиб кўяр нўкракка.
Пахта — бойлик, халқнинг ризқ-рўзм;
Меҳри сингиб кетган юракка.

Шу ишқ билан кўчирилгандир
Гербимизга пахта чароғи.
Шу ишқ билан кучли мускуллар,
Қўсакларнинг йўқидир саноғи.

Ҳамма нарса ишқ билан бун'ёл,
Ишқ-ла яшар Ватаним, ўлкам.
Ишқ бор юрак ноқирон ва шод,
Ишқи бориш юрғи кўркам!

«Пахта» — бир сўз, бештагина ҳарф
Бўлса ҳамки, чуқур мазмун.
«Оқолтин» деб қилганда та'риф,
Улчайили ишқ билан вақзини.

Султон АНБАРИЙ

Орол денгизига

Уйна, чайқал мовий денгизим,
Қирғиқларнинг нурга бурканган.
Сенда ўтди неча-кундузим,
Тўлқинингга кўнгул ўрганган.

Тонг отади, сенда кўрман
Нурли кўёш сеп ёйишини.
Қучоғингда олиб юрман
Шодлигининг намоишини.

Мана Мўйноқ, балиқчиларнинг —
Траурлар сўзиб борганда
Оқшомларда қизийди ови.
Тўлқинларнинг кўрнар мовий.

Ёдиллариди Обой эртаги,—
Жамбул айтган жушқин ўлани.
Уфларнинг зангор эстаги
Қучоғингда кетган уланиб.

Тўлқинларнинг қовлар ёлмид,
Ҳали сендан кўплаб ўтаман.
Нонг кўнсингда сузарман яна,
Маҳзинги мен кўйлаб ўтаман.

Х. САЛОҲИДДИНОВ.

Ош налар

(ҲИКОЯ)

— Ўзининг ари билсанг ўганин шер бил, дейишнинг маъноси мана шу, раис...
Нуроний мўйсафид Хайдар отанинг бу сўзлари раисин бир чиниб олганлик бўлди. У, чағир кўлабнинг кўлабтириб, ама-кисига қаради-ю, севкинча бўйинини ағ-ди...

Бу воқия қўзғатган чеканка қилиниб чо-лиқдан қўзғатган кўзи бошланган эди. Шу кунини ўзини енг тажрибадор раис ҳисобла-ётган Шодимат Ёқубов кўзини қиш-лоқ севинишга «Иттифоқ» колхозига келди. Белишлан мақсади — ошмас Мир-ҳоди Мусоев билан учрашсин, ишча ошма-лашсин ва унинг турпун-турмуши, айниқса қиз Ойқизоннинг қадли-бастини ўз кўзи билан кўриш оли: район маорифда инспек-тор бўлиб ишлайдиган ўғил Саматжон ҳа-та сари «Иттифоқ» колхозигада ўрта мактабга қатъийлашган бўлиб қолган. Не-га? Хайдар отанинг сўрашларига «иш бил-ла» деса ҳам, аслида бу ерта мактаб илмий муҳри Ойқизон Мусоевнинг васили килишда борар эмиш.

Ёқубов бу ҳақда бошламасига қизнинг отаси Мирҳоди кўйига ўзи кўз солиб кўр-моғичи бўли.

Болтос илорасида Мусоев кўрнамиди.

— Раис қўришда, — деди секретарь хотин

— Қанақа қўришди? — Худди «бу қана-қас» дегандек дўғ арашса азабланиб сўради Шодимат.

— Қанақа бўларди, қолхос хўжалиги-нинг қўришларини-да, — деди секретарь. Ёқубов елласини учириб, индамай, илор-дан чиқди. «Қўришди тасвирга эмис-а», — ўйига пўнғиланди Шодимат, — шундай тасвирини пайта қанақа қўришди эман у?

Болтос илораси ҳийла баяндроқ ерди. Бу жойдан қарасан қолхос қўлиб, ГСХ, теплицалардан тортиб электр тегиримонига кўришар эман. Ҳу ана, Ойқизон иллайилан ўч қаватдан ўрта мактаб биноси, ва-гори омон билан туташгандай турпиди. Аммо қўришди қарайилсин, кўрнамидику?

Шодимат Ёқубов шундай ҳаёт сўриб турганда еш томондан ешчадан мотопиланг пат-патлигиб Мусоев кичиб қолди. Юл ошбига қизариб тоиланган, ялға дош, қарра бурчи Мусоев дўсти кўришди бил-ла, болтосиқилан ириб тушиб, новча қома-тинини ҳиса ағла ва янги қўлини қўлига қўлиб, «асаломуалайкум» деб жимайиб

келаларди. Шодимат аса дўстиникидан қолхосийдаган тавдасини яна ҳам роз қи-либ, сепкилар, дўпини вақини таравақайла-тиб қўлади-да: «Хў... боришсан ошна?» деб, турган жойидан ўнг қўлининг панжаларини ениб ушати.

— Тинчмисан, ошна, кайфларинг чо-ми?

— Раҳмат, ахсин, ўзининг ишларинг қалай?

— Ҳе-е, Шодиматнинг иши қалай бў-зганини эшитганмисан? Бизнинг иш ҳама-лашсин, олтин-да, ошна.

Раиснинг кабинетига киришди.

— Оббо Мирҳодий, — деди Шодимат креслога яхшилаб ўтириб олар экан, — ёшлик лавраларимиз асмига тушиб, сени бир кўргим келди. Илорангилар: «раис қўришда» дейишди. Хўш, ошна, яна қана-қа қўришди билан бандсан?

— Бе-е, банд бўлиш қарқда, — қўз ситилди Мирҳоди. — Айтишга ҳам арзи-майди.

— Менга қара, Мирҳоди, мени бил-сан-а, — деди Шодимат, — Кўлтета ки-шолғини обод қилиб, Гулистон деган номини қилган, қимсан Шодимат раисман-да. Ошқасига айтиб, ошна, қўришди боби-да менинг бировдан ўрганилган жойим йўқ, кўрмаса.

— Билман, қолхосининг муҳташам уйлари, бинолари, нишоталари районда биринчи ўринни эгаллайди... Аммо, мен кўриб-айтган бинолар анчаки, өхтиётроқ-лик, дўстин... Бу йил нахталар кўз ҳо-сиз оламиз. Қўннинг қанадай келиши асз муаммо. Шунинг учун пахта сақлайдиган ошборлар, сушилкалар қўришди-тирман, — деб кўзиди кўйди Мирҳоди.

— Шунча дегин, — Шодимат истеҳ-ҳол жимайди, — ҳа, ростида, бу тўғрисида район раҳбарлари билан келишганмисан?

— Раҳбарлар билан келишганим йўқ, — деди ошонинг бироз пайсатириб Мирҳоди, қарасам вақт қанимат, материаллар тахт... қолхосиларнинг уқуқий мажлиси қарор қилиш-ю, иш бошлаб юборавердим.

— Ҳой, мени қара, — деди Шодимат қўшини чимирди, — бу дейман, пахтага ошборларга салтлаб план бажармоқчимсан?

— Бундай амаску ҳарқода өхтиётроқ-лик ахсин, ҳавога ишониб бўлмайди.

— Ҳе товба... қимсан Мирҳоди эдинг,

раис бўлганинга икки йил тўлмасдан Мирҳоди ваҳма бўлиб қолбсан шеклани.

— Йўқ, — деди Мирҳоди унинг сўзини бўлиб, — янгилаштарсан. Ошбор, сушилка қўриш учун берилган материалларни ўз ўрнида фойдаланмай, ҳижолат бўлиб, болхоналар вадаларга қўйилиб юрган бе-тайин раисларини ҳам биласми, дўстин.

Бу сўзлар Шодиматга тарақли билан ту-шургандек алам қилди. Ахир у худди шун-дай қилган — ошбор, сушилкалар учун берилган материалларини қолхос ҳаммоғи-га ишлатиб юборган-ку.

— Қим бетайин, — деди у жимизлаб, жон ҳолатда, — мен у материаллардан оқ уй — олабганга солиб олганим йўқ, ошна, қолхосининг ўзига ишлатганман, ҳа...

— Мен сени айтганганим йўқ-ку, га-пининг сираси...

— Ҳе, кўй, — деди Шодимат ҳақла билан кўз ситлаб, — билман, қолхосини сени айтман, қизим сен эшит, дийлабти-сан... Ошбор, сушилкалар қўришмасам ҳам ҳали ҳижолат бўлганмишга йўқ, плавини ҳар йили бажариб турибман... Вой, жуда ҳам тилингни беш қарич қилаларми, кўрарми-ким ва дало, бетайинлигини. Жўжани куз-да санаймиш, ошна...

Шодиматнинг бу қиносини Мирҳодига бо-тиб кетди. Мирҳоди раис бўлган «Итти-фоқ» қолхоси буттур, терилган нахталарини вақтида қўришди тошпиролмай, плавини бажараоламган эди. Мирҳоди дўстининг қириқмишга тушунди-ю, ичига «хўш, кузга қўриш» деб кўйқолди. Чунки, Шодимат ўришдан туриб кетинига отла-нган эди. Мирҳоди уни кўймай уйига олиб кетди.

Йўлда кетатуриб Шодимат ҳаёт сўради: «Ҳе-е, билдим, майда-туйда қўришларини баҳона қилиб, ўзининг томоғига устас-касини қотириб олаётганга ўхшайди, бу миягаймас. Агар шундай бўлса, қароб тур, беминга шартта айтганим бўлсин».

Ўшнқ олинга буларни пушти қириқсенг қўйлақ қийган, ўрта бўй Ойқизон қарин олин. Шодимат унга қараб, ўзининг дили-га қойиб қолди.

Мирҳодининг устаси ўша, бригадир-лик лаврида қўришганга турпиди, яхшилаб оқартирилган, қолос. Ойқизон элиб-юри-риб қовилганг сўри тағида турган ёғоч қроватига жой қоиради, дастурхон ёзиб, стол устини анвога таомлар билан баяди ва ошга уйнаб кетди. Шодимат Ёқубов яриш бешошлаб, олиб, Мирҳоди билан ноқуш сўх-

баташиб ўтирди. Ҳасида ҳамон, ошмаси-нинг сўзлари. Назарига Мирҳоди, кўзини бақрайитириб туриб уни «ва-дало, бета-йин» деб ҳақорат қилгандек эди.

Шу йил билан Шодимат номини асалга ара-лаштирилган сарфёда ботириб, қаймоқчи бўлган роса тушурди. Гап қазиласи паловга келганда қордона кўриб ўтириб олин. Ошнни об бўлиб, дегин кўлини бароқ қовин ва мўйлабига сурди, сўнгра сечкида қўз-лаб-ларини артди-да, отланди. Шодимат хайр-лаштурди:

— Чакки қилибсан, ошна, ҳозир моври-ди эмас, мен кузда қилсанг ҳам бўлаверар-ди, — деган эди. Мирҳоди бу гап кескин жавоб қилди:

— Майли, дўстин, қолхосининг өгаси қолхосиндан... уларнинг ҳоҳиши... ҳар на-рса ўз ўрнида, ҳар иш ўз вақтида бўлгани ахсин.

Шодимат зарга билан отга қамчи урди. От ўйноқлаб, йўртиб кетди. Юрган йўлида доғмо қилгиллаб ўзча хирғой қилалар-дан Шодимат то устасиқига етганга ҳам ҳаёт туманида адршиб «синг» деймай бораверди. Ўшнқ олинга уни Саматжон ку-тиб олин, өтинг жидовидан ушлаб, ту-шипта ёрлашлайди. Шодимат биринча де-моғичи бўлиб, ўлгага:

— Менга қара, — деди-ю, бироз ўйла-ниб туриб, — амакининг айтиб юбор, — деб кўйқолди.

Бироздан сўнг Хайдарота келиб, катта ҳашиаматли уйда руҳ қроватигада парту-пақда ёнбонлаб ётган раисга рўбару бўл-ди:

— Қани, нима бўлди, раис?

— Қизи-ку жойида, ҳақини, ўзи бўл-майди, — деди салмоқлаб Шодимат.

— Ўзи бўлмайди?... Қизия, қизия ёқса бўлди-да, ўзи билан илнингиз нима?

— Шундай-ку, ахмо... Мен бетайин, ва-дало, эмисман.

— А, нима? Қим айти?

Шодимат кўйиб-пишиб воқини тушун-тирган эди. Хайдарота «йўқ, чатоқ» деган-дек, қалласини силкитди-да, жимайиб де-ди:

— Беворға қизинишбиз, раис, Мирҳоди ҳақ гапини айтибди, отасига балли. Ўзини кўра биз ҳам...

— Ҳе, кўйинг, — деб унинг сўзини бўлиб Шодимат, — Сенда ҳам шу гап... Мен бешималик тажрибам билан гапиребти-рман. Мени район, дахто областа танийди: чигитни вақтида ажаман, пахтага барнақ йириб-териб олам... Сушилкани кечроқ бўлса ҳам яхшилаб,

